

หลักสูตรอบรม การเรียนรู้ประสบการณ์ การประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริ

โครงการร้อยใจรักษ์ หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 1/76

วันที่ 12 – 13 กรกฎาคม 2562

จาก ทต.แม่เงิน อ.เชียงของ จ.เชียงราย ผู้เข้าร่วมทั้งหมดจำนวน 58 คน

นายนิคม ศิริสิงห์สังชัย ที่ปรึกษาสถาบัน ส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ

ได้กล่าวถึง ความเป็นมาของโครงการร้อยใจรักษ์ โดยเริ่มจากมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์เข้ามาดำเนินการ ในหมู่บ้านห้วยसान และ หมู่บ้านข้างเคียงที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ได้นำแนวทางการพัฒนาทางเลือก ใช้สร้างโอกาสในการปรับเปลี่ยนชีวิตจากการเกี่ยวข้องกับยาเสพติด มาเป็นอาชีพที่สุจริต

สำหรับหลักสูตรการอบรมนี้รัฐบาลได้แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการโครงการร้อยใจรักษ์ โดยมีนโยบายที่สำคัญ คือการขยายผลโครงการฯ ไปสู่พื้นที่อำเภอชายแดนใน 4 จังหวัด คือ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน และพะเยา รวมทั้งสิ้น 19 อำเภอ โดยมีมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ ดำเนินการในการจัดฝึกอบรม

ทั้งนี้สิ่งที่คาดหวังในการอบรมนี้ คือ การมีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนจากทุกคน และการนำประสบการณ์การเรียนรู้แนวทางพระราชดำริ หลักการทรงงาน และศาสตร์พระราชา “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองอย่างเหมาะสมกับชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้ปัญหาของชุมชน โดยชุมชนเป็นแกนหลักในการดำเนินงาน และท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณ

หลักการพัฒนาทางเลือก ในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน

นายยุทธชัย ตาห่อ เจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ บรรยายโดยมีเนื้อหาสาระสำคัญ คือ

1. การพัฒนาโดยยึดคนเป็นศูนย์กลาง โดยดูทั้งในเรื่องเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้โอกาสและทางเลือกที่ดี ให้ชาวบ้านสามารถช่วยเหลือตัวเองและอยู่กับชุมชนได้

2. การพัฒนาตามลำดับขั้น ซึ่งมี 3 ระยะ คือ ขั้นอยู่รอด นั่นคือ สามารถเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานและไม่สร้างหนี้เพิ่ม ขั้นพอเพียง คือ มีรายได้มั่นคงสามารถเพิ่มผลผลิตได้ และขั้นยั่งยืน คือ การมีเงิน และพึ่งพาตนเองได้

3. การพัฒนาเชิงพื้นที่ คือ การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติ โดย โครงการร้อยใจรักษ์ได้มีการสำรวจข้อมูลจริงพร้อมทั้งการคืนข้อมูลให้ชาวบ้านรู้ปัญหาของตนเอง

4. การวัดผล การพัฒนาที่ชาวบ้านได้อะไร โดยดูจากผลการพัฒนาเชิงพื้นที่ในแต่ละมิติ ที่ทำให้ผลผลิตของชาวบ้านเพิ่มขึ้นและนำไปสู่การสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้น

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

01 การเรียนรู้ระบบน้ำ

เรียนรู้การบริหารจัดการน้ำ การกักเก็บน้ำ โดยใช้อ่างพวงขอยซีเมนต์ (Soil Cement) การปล่อยลงไปที่แปลงเกษตรด้วยระบบกัลกน้ำ การพัฒนาระบบน้ำใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีการประชุม และชาวบ้านต้องสละแรงงานการทำงานบูรณาการร่วมกับหน่วยงานราชการ ท้องที่ ท้องถิ่น โดยที่โครงการฯ ออกค่าวัสดุอุปกรณ์ให้

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

คำถาม : ดินจากการขุดสร้างอ่างพวง ได้ใช้ในการถมที่หรือขายด้วยใช่หรือไม่

คำตอบ : ดินที่ได้จากการขุดอ่างพวง จะนำมาสร้างทบขอบบ่อ เพื่อเพิ่มความแข็งแรงของขอบบ่อ ไม่ให้เกิดแนวดินถมทับสไลด์ลงในอ่างน้ำ นอกเหนือจากนั้น คือนำไปทำการเกษตรในพื้นที่รอบอ่างพวง

คำถาม : แหล่งน้ำที่ไกลถึง 14 กิโลเมตรนี้ ได้ทำการลำเลียงน้ำ เพื่อนำมาใช้ในพื้นที่ใด

คำตอบ : ใช้ในการอุปโภค – บริโภค ในหมู่บ้านห้วยसान

คำถาม : ในกรณีที่น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติมีสีหรือกลิ่นตะกอน มีวิธีการจัดการอย่างไร

คำตอบ : การลำเลียงน้ำจากแหล่งต้นน้ำ จะมีบ่อสำหรับการพักน้ำ ซึ่งได้กันตะกอนก่อนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ก่อนการลำเลียงผ่านระบบท่อมายังหมู่บ้าน โดยในครัวเรือนส่วนใหญ่จะมีระบบกรองน้ำติดตั้งไว้ เพื่อใช้ในการบริโภค

คำถาม : เพราะเหตุใดจึงต้องเติมน้ำใส่ในกัลก้าน้ำก่อนการใช้งาน

คำตอบ : เพื่อเป็นการเพิ่มแรงดันให้น้ำที่อยู่บริเวณด้านล่าง ดันตัวขึ้นมาผ่านระบบท่อ

องค์กรวม แบ่งพื้นที่เป็นป่าอนุรักษ์ ป่าใช้สอย เนินเขา ที่ดอน และที่นา

นอกจากนี้ พัฒนา ต่อยอดไม้ผลเดิมในพื้นที่ ได้แก่ พัฒนาคุณภาพมะม่วงน้ำดอกไม้ เพื่อการส่งออก CP และดอยคำ เป็นแหล่งตลาดรับซื้อผลผลิตและการส่งเสริมปลูกกาแฟโรบัสต้า

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

คำถาม : การปลูกไม้ยืนต้น เพื่อปรับภูมิทัศน์ เช่น ไม้ดอกแดง จะมีการออกดอกหลังจากการลงปลูกประมาณกี่ปี

คำตอบ : ประมาณ 5 – 7 ปี

คำถาม : ในพื้นที่ ทต. แม่เงิน เคยปลูกทุเรียนแต่ประสบปัญหาต้นกล้าตายก่อนออกผลผลิตตลอด จะมีวิธีการแก้ไขอย่างไร

คำตอบ : ในพื้นที่นี้ที่เคยประสบปัญหาดังกล่าวเช่นเดียวกัน ส่วนใหญ่จะเกิดโรครากเน่า จึงได้ใช้สารชีวภัณฑ์หัวเชื้อไตรโคเดอมา ทำการฉีดพ่นลงบนโคนต้น และฉีดลงดินก่อนการลงปลูก เพื่อป้องกันการเน่าของราก จึงช่วยลดอัตราการตายก่อนระยะย่นต้นได้

คำถาม : ผลผลิตมะม่วงที่ตกเกรด จะนำไปขายแหล่งใด

คำตอบ : ขายผ่านตลาดชุมชน และตลาดในพื้นที่

คำถาม : มีวิธีการกำจัดไข่ของแมลงวันทองอย่างไร

คำตอบ : ใช้วิธีการอบไอน้ำ เพื่อลดการเกาะตัวของแมลงวันทองให้ออกจากผลผลิตทางการเกษตร

คำถาม : พื้นที่ที่เข้าร่วมกลุ่มวิสาหกิจผู้ปลูกมะม่วงมีทั้งหมดกี่ไร่

คำตอบ : 740 ไร่

02 เกษตรพอเพียง พืชระยะยาว ไม้ผล

เรียนรู้การปลูกไม้ผลระยะยาว เช่น เงาะ ทุเรียน ส้ม กาแฟ มะม่วง กล้วย ส้มโอ อาโวคาโด ฯลฯ โดยไล่ระดับตามความต้องการน้ำของพืช และความสูงของพื้นที่ เพื่อแก้ปัญหาผลผลิตของชาวบ้านและสร้างรายได้ เป็นการจัดการแบบ

03 ความมั่นคงทางอาหารในชุมชน

การเพิ่มผลผลิตข้าว ข้าวพันธุ์อูโตเป็นพันธุ์ท้องถิ่น โดยใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าว ซึ่งจากเดิมได้ 600 กิโลกรัม/ไร่ เปลี่ยนมาเป็น 800-1,000 กิโลกรัม/ไร่ มีการทำการเกษตรผสมผสานแบบครบวงจร 1 ไร่ 1 แสน (เป้าหมาย คือ อยากให้คนที่ไม่มีพื้นที่ทำกิน มาทดลองทำแปลงเกษตรผสมผสานในพื้นที่ 1 ไร่ มีการปรับปรุงดินด้วยการหมักดินและปลูกพืชสลับหมุนเวียนกัน ทั้งพืชระยะสั้น ระยะยาว และการทำปศุสัตว์

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

คำถาม : ข้าวพันธุ์ดั้งเดิมที่ปลูกในหมู่บ้าน เป็นข้าวสายพันธุ์อะไร

คำตอบ : ข้าวพันธุ์อูโต หรือ กข 21

คำถาม : อายุของการปลูกข้าวประมาณกี่เดือน

คำตอบ : อยู่ประมาณ 4 เดือน จึงจะสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้

คำถาม : การเพิ่มปริมาณ คุณภาพ และผลผลิตข้าว นั้น มีวิธีการจัดการอย่างไร

คำตอบ : ใช้สารชีวภัณฑ์ และ ปุ๋ยหมักชีวภาพทดแทนสารเคมีในแปลงการเกษตร จะช่วยให้ฟื้นฟูหน้าดิน และดูดซึมธาตุอาหารในดินได้ดีขึ้น

04 การทำปศุสัตว์

การส่งเสริมปศุสัตว์ เริ่มจากการสำรวจความต้องการของชุมชนว่าต้องการเลี้ยงสัตว์ประเภทใด การส่งเสริมประกอบด้วย สนับสนุนพันธุ์สัตว์ให้แก่ชุมชน ได้แก่ ไก่ดำภูพาน เป็ดกากีแคมเบลล์ ส่งเสริมกองทุนอาหารสัตว์ โดยถ่ายทอดความรู้การทำอาหารสัตว์เพื่อลดต้นทุนค่าอาหารกองทุนวัคซีน ให้ชาวบ้านทำวัคซีนเอง เพื่อลดปริมาณการตายของสัตว์

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

คำถาม : หล้าเนเปียร์หวานอิสราเอล สามารถหาซื้อได้จากแหล่งใด

คำตอบ : สามารถหาซื้อได้ทั่วไปผ่านทางเว็บไซต์ในอินเทอร์เน็ต ซึ่งปัจจุบันมีการเพาะปลูกเพื่อขายอย่างแพร่หลาย ราคาอยู่ที่ท่อนพันธุ์ละ 1 – 4 บาท

คำถาม : กองทุนปศุสัตว์ที่ได้รับการสนับสนุนจากโครงการร้อยใจรักษ์ จะมีการขยายผลไปยังพื้นที่ในจังหวัดอื่นบ้างหรือไม่

คำตอบ : ในขั้นต้น ทางโครงการจะทำการพัฒนาและเสริมสร้างอาชีพให้แก่ชาวบ้านในพื้นที่ที่มีความพึ่งพาตนเองได้ก่อน ซึ่งในส่วนของการขยายผลโครงการนั้น ยังไม่มีการขยายผลในขณะนี้

แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับ ผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

นางรัชณี : เป็นชาวบ้านห้วยสำนที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งการค้าและเสพ แต่เป็นผู้ใช้เงินที่ได้จากการค้ายาเสพติด ไม่เคยทำงานหาเงินเอง มีญาติพี่น้องและเพื่อนฝูงให้เงินใช้ตลอด ใช้ชีวิตสุขสบาย เมื่อผู้มีอิทธิพลถูกจับตัวไปและโครงการร้อยใจรักษ์เข้ามา เป็นการเปิดโอกาสให้ชาวบ้านมีสิทธิมีเสียงมากขึ้น หมู่บ้านเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ตอนนี้ทำงานเป็นลูกจ้างโครงการรายวัน ก็ใช้เงินประหยัด แต่ก็ภูมิใจที่หาเงินมาเลี้ยงครอบครัวได้ด้วยตนเอง

นายส่องแสง : สาเหตุที่ติดยาเริ่มจากเสพยาตามพ่อ เคยถูกจับติดคุก 2 ปี 6 เดือน ข้อหาครอบครองยาบ้า 25 เม็ด และเคยฆ่าตัวตายเพราะความกดดันจากพี่น้อง ได้กินยาฆ่าแมลงยาฆ่าหญ้าแต่รอดมาได้ เมื่อโครงการเข้ามาจึงสมัครใจเข้าร่วมโครงการ จุดเปลี่ยนที่อยากจะเลิกจริงเพราะอยากเปลี่ยนแปลงตัวเอง และอยากจะทำความดี ตอนนี้เข้ามาทำงานเป็นลูกจ้างโครงการฯ ชีวิตเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

นายมานิตย์ : เป็นคนสุพรรณบุรี มาได้ภรรยาหมู่บ้านบ้านยะผ่า สาเหตุที่เสพยา เนื่องจากเครียดกับปัญหาชีวิตมรณะ เข้าร่วมโครงการครั้งแรก โดยได้รับคำแนะนำจากคนรอบข้าง อีกทั้งตนสนใจเข้าอาสาสมัครบำบัด หลังจากเสร็จสิ้นการ

บำบัดคนในชุมชนให้การต้อนรับอย่างดีมาก วางแผนชีวิตว่าจะสร้างบ้านให้เสร็จและเก็บเงินเพื่ออนาคตของลูก

นายสมบูรณ์ : ติดยาเพราะคบเพื่อนที่ไม่ดี เพื่อนจะไม่ให้เข้ากลุ่มถ้าไม่เสพด้วย เริ่มเสพมาตั้งแต่อายุ 13 เสพกัญชา ผงขาว เคยบำบัดหลายครั้งแต่ก็กลับทำเหมือนเดิม เพราะสภาพแวดล้อมรอบข้างเหมือนเดิม การเข้าร่วมโครงการอาสาทำดีมีพี่ๆ ทหารเป็นผู้ดูแลที่ดี และมีหมอดูแลที่ดี พี่เพื่อนรอบข้างให้กำลังใจ ปัจจุบันครอบครัวให้อภัยคนรอบข้างให้กำลังใจ และให้โอกาสในการเริ่มต้นชีวิตใหม่

คำถามจากผู้เข้าร่วมจากการแลกเปลี่ยน

คำถาม : ในพื้นที่ยังคงมีการค้ายา หรือเสพยาในพื้นที่อยู่บ้างหรือไม่

คำตอบ : หลังจากการได้รับการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่จากโครงการร้อยใจรักษ์ ที่ได้บูรณาการร่วมกับหน่วยงานราชการ ช่วยให้ปัญหาการค้ายาลดลงกว่าเดิมมากถึง 90% แต่ก็ยังคงพบปัญหาผู้เสพยาและค้าขายรายย่อยอยู่บ้างในพื้นที่

คำถาม : การชุกซ่อนยา ส่วนใหญ่แล้วจะทำการชุกซ่อนไว้ส่วนใดในบ้าน

คำตอบ : จะซ่อนไว้หลังกำแพง ซ่อนลำโพง ตู้เสื้อผ้า หรือ ในท่อน้ำ เป็นต้น

การแลกเปลี่ยนภาค ราชการกับการดำเนิน

การโครงการร้อยใจรักษ์

นายสุรัตน์ สุจาศิริวงศ์ ผู้ใหญ่บ้าน บ้านเมืองงามใต้ และ นายไมตรี ดวงใจ ปลัดอำเภอแม่เมาะ ได้เกริ่นนำโครงการร้อยใจรักษ์ และได้บรรยายถึงความเป็นมาเหตุผลที่เข้าร่วมการ ดำเนินโครงการ ดังนี้

ก่อนมีโครงการฯ มาในพื้นที่ในชุมชนมี ปัญหากลุ่มผู้มีอิทธิพลและยาเสพติด อยู่ในระดับ รุนแรงทำให้คนในชุมชนเกิดความเดือดร้อนในการ ใช้ชีวิตมาก หลังจากโครงการเข้ามาดำเนินการมี หน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาเป็นจำนวนมากทั้งส่วน ราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาร่วมเป็น จำนวนมากและได้จัดประชุมเพื่อหาความร่วมมือ ในการดำเนินการ ซึ่งมีชาวบ้านเข้าร่วมมากกว่า ร้อยละ 80 และที่ประชุมเห็นด้วยที่จะเข้าร่วม โครงการร้อยใจรักษ์ทั้งหมด

ในการดำเนินการช่วงแรกมีบ้านห้วยसान หมู่ที่ 10 เข้าร่วมโครงการต่อมาได้มีการดำเนินการต่อ อีก 3 หมู่บ้านและเข้าร่วมการพัฒนาโครงการเป็น ต้นแบบการพัฒนาาร่วมกัน ในช่วงขั้นแรกของการ ดำเนินการคือศึกษาพื้นที่ สํารวจข้อมูลเศรษฐกิจ สังคมหลังจากนั้นได้รวบรวมข้อมูล แล้วคืนข้อมูล ให้แก่ชุมชน ได้จัดกระบวนการในการ

ค้นหาปัญหาที่ต้องการให้มีการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยการประชุมซึ่งในเวทีการประชุมได้มีหลาย หน่วยงานเข้ามาร่วมรับฟัง และได้เสนอแนะ แนวทางในการแก้ไขปัญหา จากการจัดเวที ประชุมทำให้ได้แนวทางในการแก้ไข ดังนี้ ปัญหา ความเป็นอยู่ ปัญหาอาชีพ และปัญหาสุขภาพ หลังจากรับทราบปัญหาแล้วหน่วยงานปกครอง ท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ดำเนินการประชุม จัดทำกฎระเบียบหมู่บ้านเพื่อการบังคับใช้ใน หมู่บ้านให้สำเร็จ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมและได้ดูแล กันเอง

การแลกเปลี่ยนภาค ราชการกับการดำเนินการ โครงการร้อยใจรักษ์

คำถาม : อยากให้มีการขยายผลโครงการร้อยใจ รักษ์ เพื่อไปแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ เนื่องจาก ชาวบ้านในพื้นที่มีปัญหาเรื่องการตลาด ผลผลิตที่ ปลูกมาแล้ว ไม่สามารถส่งขายได้ในราคาที่ดี

คำตอบ : นายไมตรี ดวงใจ ปลัดอำเภอแม่เมาะ กล่าวว่า การขยายผลโครงการร้อยใจรักษ์ยังไม่ สามารถขยายผลไปในพื้นที่อื่นๆ ได้ เนื่องจาก โครงการร้อยใจรักษ์ต้องแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน และช่วยให้ชุมชนอยู่ได้ด้วยตนเอง ให้แก่ชุมชนใน 4 หมู่บ้านหลักบริเวณพื้นที่โครงการร้อยใจรักษ์ หาก ต้องการขยายผลควรนำปัญหาความเร่งด่วนมาทำ แผนเพื่อการพัฒนาในหลักสูตรที่ 2

การสรุปกิจกรรมและมอบการบ้าน

นายณพวัชร สิงห์ศักดิ์ดา ที่ปรึกษาสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ สิ่งที่ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ คือ การเรียนรู้ประสบการณ์งานพัฒนา 4 ฐาน ซึ่งสิ่งที่สำคัญ คือ การพัฒนาระบบน้ำ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่ ทำให้เห็นได้ว่า หากไม่แก้ไขเรื่องเหล่านี้ ก็ไม่สามารถพัฒนาได้ ดังนั้นการดำเนินงานของโครงการร้อยใจรักษ์ จึงเน้นการพัฒนาพื้นที่โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน การระเบิดจากข้างใน ด้วยการให้ชาวบ้านมีส่วนร่วม รวมไปถึงการให้โอกาสคนที่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและสิ่งผิดกฎหมายได้มีโอกาสกลับมาเป็นคนดี หันมาประกอบอาชีพที่สุจริต ด้วยการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ โดยการเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา ชุมชนก็จะสามารถอยู่ได้ด้วยตนเอง และเมื่อชุมชนอยู่ได้ด้วยตนเองโดยที่ไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับสิ่งผิดกฎหมาย ปัญหา ยาเสพติดก็จะค่อยลดหายไป เมื่อท่านกลับไปแล้วขอให้ทบทวนขั้นตอน **“เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”** ซึ่งหลักสูตรนี้ได้เรียนรู้แค่เข้าใจ ต่อไปจะเป็นกระบวนการเข้าถึง ซึ่งอยู่ในหลักสูตรที่สอง ท่านต้องกลับไปดูข้อมูลในพื้นที่และมาฝึกปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การเสนอโครงการต่อ

โดยได้มอบการบ้านสำหรับผู้เข้าอบรม 2 ข้อ คือ 1) ให้คัดเลือกผู้เข้าอบรมที่มาในรุ่นนี้ให้เหลือ 20 คน เพื่อมาฝึกปฏิบัติในหลักสูตรที่ 2 ระยะเวลา 5 วัน 4 คืน และ 2) ผู้เข้าอบรมกลับไปปรึกษาหารือเพื่อเสนอโครงการ แก้ไขปัญหาความต้องการของหมู่บ้านชุมชน

โดยมีหลักเกณฑ์ คือ 1. เป็นโครงการที่ต้องแก้ไขปัญหาในชุมชนของท่าน โดยผ่านการเห็นชอบจากประชาคมหมู่บ้าน 2. ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านแรงงาน อาหาร ระหว่างปฏิบัติงาน หรือการมีส่วนร่วมอื่นๆ และ 3. สถาบันส่งเสริมและพัฒนา กิจกรรมปิดทองหลังพระฯ จะมียกงบประมาณสมทบให้กับโครงการบางส่วน โดยงบประมาณหลักจะต้องมาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การสรุปกิจกรรมการอบรม

สิ่งที่ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ คือ กระบวนการที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน การเรียนรู้ประสบการณ์งานพัฒนา 4 ฐาน ซึ่งหัวใจสำคัญ คือ การพัฒนาระบบน้ำ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่ ทำให้เห็นได้ว่า หากไม่แก้ไขเรื่องเหล่านี้ ก็ไม่สามารถพัฒนาได้

ท่านกลับไปแล้วขอให้ทบทวนขั้นตอน **“เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”** ซึ่งหลักสูตรนี้ได้เรียนรู้แค่เข้าใจ ต่อไปจะเป็นกระบวนการเข้าถึง ซึ่งอยู่ในหลักสูตรที่สอง ท่านต้องกลับไปดูข้อมูลในพื้นที่และมาฝึกปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การเสนอโครงการต่อไป

สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการอบรม

1. การเลี้ยงไก่ดำภูพาน เปิดไข่พันธุ์กากีแคมเบลล์ เปิดเทศพันธุ์บาบาร์หลี่ และเปิดเนื้อพันธุ์อีเหลียง
2. การส่งเสริมการเลี้ยงหมูดำดอยตุง
3. การทำอาหารหมักลดต้นทุนในการเลี้ยงสัตว์จากต้นกล้วย และ หญ้าเนเปียร์หวานอิสราเอล
4. การจัดตั้งกองทุนพันธุ์สัตว์, ยา/วัคซีน, สนับสนุนอุปกรณ์สำหรับคนยากจน และอาหารสัตว์
5. ทีมอาสาปศุสัตว์เคลื่อนที่ เพื่อติดตามและดูแลด้านการเลี้ยงปศุสัตว์ในชุมชน
6. วิธีการสร้างอ่างพวงสันเขาแบบชอยซีเมนต์ และแบบพลาสติก การลำเลียงโดยใช้ระบบกาลักน้ำ
7. การบริหารจัดการน้ำ ซึ่งมีคณะกรรมการดูแลน้ำ และมีการติดตั้งมิเตอร์ ควบคุมการใช้น้ำ
8. การปลูกพืช โดยลดการใช้สารเคมี
9. การเก็บเมล็ดพันธุ์ การปรับปรุงพันธุ์ข้าวพันธุ์อีโต (กข21) โดยใช้มือเกี่ยว
10. การผลิตสารชีวภัณฑ์เพื่อใช้ทดแทนสารเคมี
11. การทำปุ๋ยหมักจากมูลวัว
12. การจัดตั้งโรงสีชุมชน เพื่อสีข้าวขายเอง และเพื่อการบริโภคในครัวเรือน
13. การจัดการพื้นที่แบบองค์รวม แบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ 1). ป่าอนุรักษ์ หรือ ป่าใช้สอย 2). ที่เนินเขา 3). ที่ดอน และ 4). ที่นา
14. การปรับปรุงสายพันธุ์โดยการเสียเปรียบียนยอดมะม่วงให้ตรงกับความต้องการของตลาด
15. การปรับปรุงภูมิทัศน์และพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว
16. การส่งเสริมการปลูกกาแฟโรบัสต้าการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนเพื่อต่อรองราคากับพ่อค้าคนกลาง

แนวทางการนำไปปรับใช้ในพื้นที่

1. จัดตั้งทีมปศุสัตว์ เพื่อช่วยดูแลและรักษาสัตว์ในเบื้องต้น
2. การนำเทคนิคการสร้างอ่างพวงสันเขาแบบชอยซีเมนต์ไปปรับใช้ในพื้นที่
3. การปลูกพืชปรับภูมิทัศน์ในพื้นที่
4. การตั้งกฎกติกาการใช้น้ำในชุมชน
5. การจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนเพื่อการต่อรองราคาผลผลิตทางการเกษตร
6. การจัดตั้งกองทุนพันธุ์สัตว์ เพื่อส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ และให้ช่วยให้ชาวบ้านมีรายได้เสริมด้านปศุสัตว์

ตัวแทนผู้นำชุมชน สะท้อนปัญหาที่ต้องการแก้ไขเร่งด่วน ทต.แม่เงิน อ.เชียงของ จ.เชียงราย

- **บ้านสันตันเปา** มีความต้องการขุดลอกคลองหนองอ้อ หนองไคร้ ให้มีระดับความลึกเพิ่มมากขึ้น โดยคาดหวังว่าจะสามารถกักเก็บน้ำไว้ใช้ในการเกษตรได้ตลอดทั้งปี
- **บ้านธารทอง** ประสบปัญหาน้ำอุปโภค – บริโภค ไม่เพียงพอ มีความต้องการหาแหล่งน้ำ เพื่อต่อท่อเข้ามาเก็บไว้ในแท้งค์น้ำหมู่บ้าน โดยคาดหวังว่าจะเพียงพอต่อจำนวนประชากร 2,000 คน หรือ 267 ครัวเรือน
- รวมไปถึง **บ้านไร่, ปงของเหมือ และบ้านแม่คำ** ประสบปัญหาน้ำที่ใช้ในการเกษตร ไม่เพียงพอด้วยเช่นเดียวกัน

การประเมินความพึงพอใจ รุ่นที่ 1/76 เทศบาลตำบลแม่เงิน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย				
ประเด็นประเมิน	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	ไม่ตอบ
เนื้อหาสาระวิชาเรียนในภาพรวม	90.74	-	-	-
ระยะเวลาตลอดหลักสูตร	70.37	29.63	-	-
ระยะเวลาในการเข้าฐานภาคปฏิบัติ	70.37	27.78	1.85	-
การเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้	79.63	20.37	-	-
วิทยากรมีความรู้	94.44	5.56	-	-
สถานที่อบรม	68.52	29.63	1.85	-
สถานที่พัก	57.41	37.04	5.56	-
อาหารและเครื่องดื่ม	70.37	27.78	1.85	-

หมายเหตุ มีผู้ส่งแบบประเมิน 54 คน จาก 58 คน